

ACADEMIA ROMÂNĂ

**BULETINUL
INSTITUTULUI DE FILOLOGIE ROMÂNĂ
„A. PHILIPPIDE”**

Anul XVII, nr. 1

IAȘI

ianuarie–martie 2016

CUPRINDE:

- Activitatea departamentelor
- Manifestări științifice
- Granturi, proiecte, burse
- Premii, distincții
- Studii, articole, recenzii
- Cărți
- Lansări de carte
- Comunicări științifice
- Din Arhiva DGLR
- *Varia*

PROIECTE DE CERCETARE

În primul trimestru al anului 2016:

➤ **Departamentul de lexicologie-lexicografie** a continuat cercetările planificate din cadrul programului prioritar al Academiei Române *Tezaurul lexical al limbii române*, cu cele două proiecte de cercetare: *Dicționarul limbii române (DLR). Serie nouă. Litera C, varianta informatizată* și *CLRE. Corpus lexicografic românesc electronic*. În urma derulării activităților prevăzute, au fost preprocesate 2483 de imagini din volumele scanate, în vederea optimizării operației de conversie a imaginii digitale în text editabil; au fost excerptate 5218 contexte din manuscrise și tipărituri din *Bibliografia DLR*, scrise cu alfabet chirilic ori de tranziție; au fost scanate și verificate 7740 de pagini ale unor lucrări din *Bibliografia DLR*; au fost indexate metadatele pentru 3507 volume arhivate în biblioteca virtuală a DLR. Această activitate a presupus crearea, testarea și administrarea unui instrument complex de

accesare, stocare, prelucrare la distanță a datelor, prin intermediul mai multor stații de lucru; de asemenea, au fost realizate un instrument de transpunere automată a formatului .tif (câte o pagină) în format .pdf (text cotinuativ) și unul de identificare automată (prin analiza la nivel de bit) a fișierelor identice, pentru evitarea indexării dubletelor. Paralel, cercetătorii departamentului și-au continuat activitatea într-o serie de proiecte de cercetare naționale și internaționale, cu finanțare extrabugetară.

➤ La **Departamentul de dialectologie și sociolingvistică** au continuat operațiile de introducere în baza de date și de redactare a conținuturilor aferente volumului al V-lea din **NALR. Moldova și Bucovina** pentru un număr de 8 hărți (răspunsurile la întrebările cu numerele 1682, 1690, 1692, 1693, 1694, 1695, 1696, 1697 din Chestionarul NALR) și 10 liste cu material necartografiat (răspunsurile la întrebările 1726, 1727, 1730, 1731, 1732, 1734, 1735, 1739, 1742, 1749 din Chestionarul NALR); a început revizia materialului introdus în baza de date, prin revizia unui număr de 10 liste de material necartografiat (1527, 1528, 1529, 1530, 1533, 1534, 1538, 1554, 1554, 1556), pentru care s-a făcut și fișarea pentru indicele de cuvinte și forme; în cadrul activității de digitalizare a arhivei audio de etno- și sociotexte a departamentului, au fost transferate în format digital un număr de 20 de benzi de magnetofon și a fost prelucrată parțial informația digitalizată de pe un număr de 3 benzi de magnetofon.

➤ La **Departamentul de istorie literară** s-a continuat lucrul la proiectul fundamental și prioritar al Academiei Române – ediția a II-a a **Dicționarului general al literaturii române (DGLR)** – și la proiectul departamentului, respectiv **Enciclopedia scrierilor memorialistice românești (ESMR)**. Pentru **DGLR** au fost actualizate o parte din articolele proprii, precum și ale colegilor indisponibili, publicate în prima ediție a **DGLR**, și s-a lucrat la noi articole despre autori și periodice (Șerban Axinte, Nicoleta Borcea, Bogdan Crețu, Amalia Drăgulănescu, Sebastian Drăgulănescu, Victor Durnea, Ofelia Ichim, Doris Mironescu, Remus Zăstroiu). A continuat revizia volumului **D–G**, articole despre autori (Victor Durnea). A fost făcută verificarea informației biografice și bibliografice la 150 de articole din vol. **VII** al **DGLR**, în vederea actualizării și completării informației și eliminării eventualelor neconcordanțe (Remus Zăstroiu). Pentru obținerea unor informații biobibliografice s-a luat legătura prin email cu persoane din țară și din străinătate, precum și cu instituții care pot avea acces la astfel de

informații (Ofelia Ichim). În cadrul departamentului se adună date (Remus Zăstroiu) și se arhivează răspunsurile provenite de la Arhivele Naționale, primării, oficii de stare civilă, biblioteci, muzee, etc.; se asigură accesul cercetătorilor la Arhiva Institutului: predare- restituire de fișe (Nicoleta Borcea). A continuat excerptarea informațiilor pentru proiectul **ESMR**, precum și redactarea de articole (Șerban Axinte, Nicoleta Borcea, Bogdan Crețu, Amalia Drăgulănescu, Sebastian Drăgulănescu, Ofelia Ichim, Doris Mironescu, Remus Zăstroiu). Sunt gestionate și actualizate listele cu scriitori și alte materiale de specialitate care vor intra în cuprinsul *Enciclopediei scrierilor memorialistice românești*; se ține evidența repartizării articolelor către membrii departamentului (Ofelia Ichim). CS I dr. Victor Durnea a continuat lucrul la ediția critică G. Ibrăileanu, *Opere*, iar CS III dr. Doris Mironescu a continuat operațiunile de tehnoredactare a materialului ediției critice M. Blecher, *Opere*, ambele sub egida Academiei Române.

➤ **Departamentul de etnografie și folclor** a continuat sistematizarea și analiza documentelor din arhivă, în vederea redactării lucrărilor aflate în plan. Adina Ciubotariu a continuat redactarea articolelor de tipologie pentru volumul *Arhitectura țărănească din Moldova. Tipologie și corpus de documente* și a început redactarea de articole pentru studiul științific. Au fost desfășurate anchete de teren în vederea îmbogățirii corpusului de documente fotografice. În cadrul proiectului *Obiceiuri de iarnă din Moldova*, Ioana Repciuc realizează o documentare la Institutul de Etnologie și Antropologie culturală al Universității Jagellone din Cracovia. Această cercetare are drept scop urmărirea corespondențelor între folclorul de iarnă al românilor și practici similare la polonezi sau alți slavi vestici, având în vedere generalizarea unor manifestări de cultură populară din calendarul religios și agrar-folcloric pe întregul areal central-sud-est european, așa cum demonstrează de fapt Petru Caraman în operele sale de folclor comparat. De asemenea, observând modul de organizare și funcționare, de punere în valoare a Arhivei de etnografie a Institutului polonez astăzi, Ioana Repciuc are parte de un schimb de experiență folositor și pentru viitorul Arhivei de Folclor a Moldovei și Bucovinei. În vederea realizării unei ediții critice a răspunsurilor primite de B.P. Hasdeu la Chestionarul lingvistic *Dotățiunea Carol I (Programa pentru adunarea datelor privitoare la limba română*, mss. BAR 3418–3436), Astrid Cambose a fotografiat mss. BAR 3418–3423 și a arhivat digital mss. BAR 3418 și 3419.

➤ La tema *Micul dicționar toponimic al Moldovei, structural și etimologic*, Partea a 2-a. *Toponime descriptive*, s-au redactat 180 de pagini, corespunzând normei de redactare stabilite pentru trei dintre cei patru redactori implicați în realizarea volumului, concomitent cu continuarea documentării din surse auxiliare (istorice, geografice, lingvistice), pentru completări necesare prelucrării în câmpuri toponimice a materialului, ca și clarificării etimologiei toponimelor. La tema *Tezaurul toponimic al României. Moldova*, vol. III, Partea 1. *Dicționarul toponimic al bazinului superior al Moldovei*, la care se lucrează cu ½ normă de cercetare, a fost continuată operațiunea de adunare de material și de pregătire în vederea redactării (identificări, localizări, definiții, etimologii).

MANIFESTĂRI ȘTIINȚIFICE

În luna martie au fost organizate o serie de manifestări științifice consacrate împlinirii a 150 de ani de la întemeierea Academiei Române.

Masa rotundă „Valorificarea culturii tradiționale din Moldova sub patronajul Academiei Române”

În data de 10 martie 2016, Departamentul de etnologie și folclor al Institutului a organizat o dezbatere pe marginea patrimoniului etno-folcloric al zonei Moldovei și a importanței acordate acestuia în planurile de cercetare ale Academiei.

Programul manifestării: Adrian Crupa (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), *Începuturile cercetării culturii tradiționale din Moldova sub egida Academiei Române*; Cosmina Timoce-Mocanu (Institutul „Arhiva de Folclor a Academiei Române”, Cluj-Napoca), *Răspunsuri la chestionarele Arhivei de Folclor a Academiei Române din localități ale Moldovei și Bucovinei*; Delia Suiogan (Universitatea de Nord, Baia Mare), *Modalități de valorificare a culturii tradiționale prin Arhiva de Folclor a Moldovei și Bucovinei*; Lucia Cireș (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”), *O pagină subiectivă din istoria Arhivei de Folclor a Moldovei și Bucovinei*; Andrei Prohin (Muzeul

Național de Etnografie și Istorie Naturală, Chișinău), *Cultura românilor de la Est de Prut: prospectări, recuperări, realizări sub egida Academiei Române*; Adina Hulubaș (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Iași), *Fondarea Arhivei de Folclor a Moldovei și Bucovinei și continuitatea ei*.

Lucrările s-au desfășurat în Sala de conferințe a Filialei din Iași a Academiei Române și au fost moderate de CS II dr. Adina Ciubotariu.

Masa rotundă „Istoria literară ieșeană sub auspiciile Academiei Române”

Institutul de Filologie Română „A. Philippide” și Asociația Culturală „A. Philippide” au organizat în data de 11 martie Masa rotundă cu tema „Istoria literară ieșeană sub auspiciile Academiei Române”.

Participanții (Bogdan Crețu, Nicolae Crețu, Eugenia Dima, Victor Durnea, Remus Zăstroiu) au dezbătut următoarele teme: „Personalitatea dlui Constantin Ciopraga (1916–2009), membru onorific al Academiei Române”, „Personalitatea dlui N.A. Ursu (n. 1926), membru corespondent al Academiei Române”, „Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900” și „Dicționarul general al literaturii române”.

Dezbaterea, care a avut loc în Sala de conferințe a Filialei din Iași a Academiei Române, a fost moderată de conf.dr. Bogdan Crețu.

Simpozionul aniversar „Limba română scrisă și vorbită, în contextul noilor tehnologii informatică. Realizări și perspective”

Institutul de Informatică Teoretică, în colaborare cu Institutul de Filologie Română „A. Philippide” au organizat în data de 24 martie 2016 simpozionul aniversar „Limba română scrisă și vorbită, în contextul noilor tehnologii informatică. Realizări și perspective”, proiectat să marcheze, pe lângă aniversarea Academiei Române, împlinirea a 25 de ani de la înființarea Secției de știința și tehnologia informației.

Programul manifestării: Dan Tufiș (Institutul de Cercetări pentru Inteligență Artificială „Mihai Drăgănescu” al Academiei Române), *Traducerea automată și tehnologiile limbajului – vectori esențiali ai*

realizării „pieței unice digitale”; Luminița Hoarță Cărăușu (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), *Mijloace de realizare a modalizării în discursul mediatic românesc actual. Studiu de caz*; Doina Jitcă (Institutul de Informatică Teoretică, Iași), *Structuri recursive la nivelul comunicării în limba română*; Adrian Iftene (Facultatea de Informatică a Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), *Adresarea credibilității în proiectul MUCKE*; Luminița Botoșineanu, Veronica Olariu, Florin-Teodor Olariu (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”), Ramona Luca, Silviu Ioan Bejinariu (Institutul de Informatică Teoretică), *Perspective digitale în cartografia lingvistică românească: Proiecte academice la Iași*; Mihaela Marin (Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti” al Academiei Române), *Modalități de abordare a termenilor specializați în dicționarele limbii române. Aspecte teoretice și practice. Studiu de caz: DLR, DEX*; Cătălina Mărânduc (Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti” al Academiei Române), Cenel-Augusto Perez (Facultatea de Informatică a Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), *Colecția de arbori sintactici de dependență de la UAIC – o resursă pentru limba română scrisă*; Alexandru Colesnicov, Svetlana Cojocar, Ludmila Malahov (Institutul de Matematică și Informatică al Academiei de Științe a Moldovei), *Recunoașterea optică a caracterelor, aplicată la texte tipărite românești din secolele XVIII–XX*; Elena Ungureanu (Institutul de Filologie al Academiei de Științe a Moldovei), *Corpus de texte românești din Biblioteca Digitală INTRATEX: un studiu comparativ*; Inga Druță (Institutul de Filologie al Academiei de Științe a Moldovei), *Portal de resurse lingvistice pentru limba română*; Monica Feraru, Marius Dan Zbancioc (Institutul de Informatică Teoretică), *Corpus emoțional de limbă română vorbită*; Silviu Ioan Bejinariu, Ramona Luca (Institutul de Informatică Teoretică), Florin-Teodor Olariu (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”), *O abordare bazată pe Sisteme Informatic Geografice pentru managementul informației în cartografia lingvistică*; Gabriela Haja, Elena Isabelle Tamba, Marius-Radu Clim și Mădălin-Ionel Patrașcu (Institutul de Filologie Română „A. Philippide”), *Etape ale informatizării lexicografiei academice. O retrospectivă și perspective*; Dan Cristea (Institutul de Informatică Teoretică, Facultatea de Informatică a Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași), *Cercetări ieșene de lingvistică computațională*.

Din comitetul științific și de organizare au făcut parte, de la Institutul de Filologie Română „A. Philippide”: Marius Clim, Gabriela Haja, Florin-Teodor Olariu, Elena Isabelle Tamba.

Lucrările simpozionului s-au desfășurat în Sala de conferințe a Filialei din Iași a Academiei Române și au fost moderate de prof.dr. Dan Cristea și prof.dr.hab. Svetlana Cojocaru, respectiv Acad. Dan Tufiș și conf.dr. Adrian Iftene.

Simpozionul național „Repere în filologia academică ieșeană”

În data de 25 martie 2016, departamentele de lingvistică ale Institutului de Filologie Română „A. Philippide” din Iași, în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide”, au organizat Simpozionul național cu tema „Repere în filologia academică ieșeană”, comunicările prezentate vizând viața și activitatea unora dintre cei mai reprezentativi academicieni ieșeni din domeniul filologiei (secolul al XX-lea), care au marcat cercetarea românească de profil.

Programul manifestării: Stelian Dumistrăcel, *Iorgu Iordan: direcții de studiu ale limbii române*; Daniela Butnaru, *Iorgu Iordan, toponimist*; Cristina Florescu, *G. Ivănescu sau creativitatea spiritului critic*; Eugen Munteanu, *G. Ivănescu – portret în efigie*; Dinu Moscal, *Numele propriu la E. Coseriu*; Gabriela Haja, *Dicționarul limbii române (DLR) – dicționarul Academiei Române*.

Comitetul de organizare: Luminița Botoșineanu, Daniela Butnaru, Gabriela Haja, Mădălin Ionel Patrașcu (asistență tehnică).

Lucrările s-au desfășurat în Aula Filialei din Iași a Academiei Române și au fost moderate de CS I dr. Gabriela Haja.

GRANTURI, PROIECTE, BURSE

♦ A continuat activitatea de cercetare și de diseminare a rezultatelor obținute, conform planificării, în proiectul *Terminologia românească meteorologică (științific vs popular) a stărilor atmosferice. Studiu lingvistic* (CNCSIS PN-II-ID-PCE-2011-3-0656); director de proiect: CS I dr. Cristina Florescu; membri în echipa de cercetare, de la IFRI: CS I dr.

Laura Manea, CS dr. Alina Mihaela Pricop, (colaboratori) CS I dr. Elena Tamba, CS II dr. Florin-Teodor Olariu, CS Mădălin-Ionel Patrașcu, Mona Corodeanu.

♦ Au continuat activitățile de cercetare în cadrul proiectului *Atlasul lingvistic audiovizual al Bucovinei (ALAB) – faza a II-a* (director de proiect: CS II dr. Florin-Teodor Olariu; membri: CS I dr. Luminița Botoșineanu, CS III dr. Veronica Olariu; colaborator: CS dr. Alexandru-Laurențiu Cohal), finanțat de UEFISCDI prin intermediul programului „Proiecte de cercetare pentru stimularea constituirii de tinere echipe de cercetare independente” (codul proiectului: PN-II-RU-TE-2014-4-0880).

♦ Sub coordonarea prof.dr. Eugen Munteanu se află în curs de finalizare ediția critică completă a versiunii integrale originale a *Vechiului Testament* în limba română: *Prima traducere românească a Septuagintei, operă a lui Nicolae Milescu (Ms. 45 BAR Cluj). Ediție critică, studii lingvistice și filologice* (grant CNCS, PCE – IDEI, cod 1578; director de proiect: prof.dr. Eugen Munteanu).

♦ Pentru proiectul *Dicționarele multilingve românești. Istoric și tipologie* (DMRIT) (CNCS PN-II-RU-TE-2014-4-0195; director de proiect: CS dr. Alina Mihaela Pricop), a continuat activitatea de documentare și de cercetare, conform planificării.

♦ Din data de 1 martie 2016, CS III dr. Dinu Moscal este membru al echipei de cercetare în cadrul proiectului *Practici de traducere a numelor proprii în scrisul românesc premodern (1780–1830)* (PN-II-RU-TE-2014-4-1108).

♦ Ioana Repciuc a obținut bursa de cercetare „Regina Iadwiga”, oferită prin concurs de Universitatea Iagellonă din Cracovia (Polonia) pentru perioada ianuarie–iunie 2016.

♦ A continuat activitatea de editare a volumului dedicat limbii române din seria *Handbuch der romanischen Linguistik/Manuel de linguistique romane* (coordonatori: Wolfgang Dahmen și Eugen Munteanu), în curs de elaborare sub auspiciile Editurii de Gruyter; 300 pagini format in quarto, 35 de colaboratori din România, Germania, Austria, Spania și Italia. Colaboratori din cadrul Institutului „A. Philippide”: Luminița Botoșineanu, Daniela Butnaru, Marius Clim, Vlad Cojocaru, Cristina Florescu, Laura Manea, Dinu Moscal, Florin Olariu, Ana-Maria Prisacaru, Ioana Repciuc, Elena Tamba.

♦ CS II dr. Marius-Radu Clim (responsabil de proiect pentru România), CS I dr. Gabriela Haja, CS I dr. Elena Tamba, CS drd. Mădălin-Ionel

Patrașcu au continuat colaborarea la proiectul internațional COST Action IS 1305 intitulat *ENeL: European Network of eLexicography* (<http://www.elexicography.eu/>). Din echipa de cercetare din România fac parte 14 cercetători de la cele trei centre academice cu profil lexicografic din țară și de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Facultatea de Litere și Facultatea de Informatică, CS I dr. Elena Tamba și CS drd. Mădălin Patrașcu au participat la întâlnirile de lucru ale grupului WG2 – Spring Meeting of the European Network of e-Lexicography, Institute for Applied Linguistics, Universitat „Pompeu Fabra”, Barcelona, 31 martie–1 aprilie 2016 (activitatea grupului de cercetare WG2 poate fi urmărită și pe blogul DigiLex: digilex.hypotheses.org/category/posts).

◆ CS I dr. Cristina Florescu, prof.dr. Eugen Munteanu, CS II dr. Florin-Teodor Olariu și CS I dr. Elena Tamba au continuat colaborarea la proiectul internațional *Dictionnaire Étymologique Roman* (DÉRom). *Première phase: le noyau panroman* (subvenționat ANR și DFG, 2012–2015) (Cristina Florescu – revizia pentru Romania de sud-est a unei serii de articole; Eugen Munteanu – revizie; Florin-Teodor Olariu – o contribuție punctuală la redactarea cuvântului */**anellu**/; Elena Tamba – redactarea cuvântului /'βent-u/).

PREMII, DISTINCȚII

◆□ Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” a acordat, în cadrul unei festivități desfășurate pe 30 octombrie 2015, *Diploma meriti causa*, pentru contribuția adusă la finalizarea ediției *Monumenta linguae Dacoromanorum. Biblia 1688*, următorilor cercetători din cadrul Institutului: CS I dr. Mioara Dragomir, CS I dr. Gabriela Haja, CS III dr. Dinu Moscal, prof. univ. dr. Eugen Munteanu, CS III dr. Veronica Olariu, CS dr. Alina-Mihaela Pricop, CS I dr. Elena Tamba.

◆ Seria *Monumenta Linguae Daco-Romanorum, Biblia 1688* (25 de volume) a primit Premiul „Șaraga” pentru cea mai importantă ediție critică, acordat Editurii Universității Alexandru Ioan Cuza din Iași la ediția a XXI-a a Târgului de Carte „Librex”, Iași, 9–13 martie 2016.

STUDII, ARTICOLE, RECENZII

- ♦ Daniela Butnaru (în colaborare), *Micul dicționar toponimic al Moldovei, structural și etimologic – o nouă abordare lexicografică*, în *Name and Naming. Proceedings of the third International Conference on Onomastics (Baia Mare, 1–3 septembrie 2015)*, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2015, p. 457–467.
- ♦ Adina Ciubotariu, *Ce știm despre Miorița*, în „Mozaicul”, serie nouă, anul XIX, nr. 1 (207), 2016, p. 5.
- ♦ Marius-Radu Clim (în colaborare), *Romanian Dictionaries. Projects of Digitization and Linked Data*, în *Linguistic Linked Open Data. 12th EUROLAN 2015 Summer School and RUMOUR 2015 Workshop, Sibiu, Romania, July 13–25, 2015, Revised Selected Papers*, Springer International Publishing, Switzerland, 2015, p. 110–123 (varianta electronică: http://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-32942-0_8).
- ♦ Vlad Cojocaru (în colaborare), *Micul dicționar toponimic al Moldovei, structural și etimologic – o nouă abordare lexicografică*, în *Name and Naming. Proceedings of the third International Conference on Onomastics (Baia Mare, 1–3 septembrie 2015)*, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2015, p. 457–467.
- ♦ Stelian Dumistrăcel, *Atenție: se vorbește!*, în „Cronica veche”, VI, nr. 2 (61), februarie 2016, p. 12; *Soarta mocanului*, la rubrica „Martori ai devierii”, în revista „Timpul” (Iași), XVI, nr. 202, ianuarie 2016, p. 19; *Gazetarul [Eminescu]: registre stilistice*, *ibidem*, nr. 203–204, februarie–martie 2016, p. 76–77; *Etichete morale ale epocii noastre: falsele doctorate și cărțile scrise în închisoare* (interviu), în „Adevărul de weekend”, nr. 236, 12–14 februarie 2016, p. 34–35; un număr de 13 articole, la rubrica săptămânală **Lingvistică pentru toți**, în „Ziarul de Iași” (texte de cultivare a limbii și de pragmatică a comunicării).
- ♦ Gabriela Haja (în colaborare), *Romanian Dictionaries. Projects of Digitization and Linked Data*, în *Linguistic Linked Open Data. 12th EUROLAN 2015 Summer School and RUMOUR 2015 Workshop, Sibiu, Romania, July 13–25, 2015, Revised Selected Papers*, Springer International Publishing, Switzerland, 2015, p. 110–123 (varianta electronică: http://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-32942-0_8).
- ♦ Doris Mironescu, *Cum stăm cu poezia?*, în „Suplimentul de cultură,

nr. 508, 9 ianuarie 2016, p. 8; *Jazz teologic: Radu Vancu*, în „Suplimentul de cultură”, nr. 513, 15 februarie 2016, p. 10.

♦ Aurel-Dinu Moscal (în colaborare), *Micul dicționar toponimic al Moldovei, structural și etimologic – o nouă abordare lexicografică*, în *Name and Naming. Proceedings of the third International Conference on Onomastics (Baia Mare, 1–3 septembrie 2015)*, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2015, p. 457–467; [recenzie la] Ion Mării, *Harta lexicală semantică*, Cluj-Napoca, Editura Clusium, 2002, 189 p., în „Diacronia”, nr. 3, februarie 2016; [recenzie la] Dumitru Loșonți, *Certitudini și ipoteze etimologice*, București, Editura Academiei Române, 2007, 187 p., *ibidem*.

♦ Mădălin-Ionel Patrașcu (în colaborare), *Romanian Dictionaries. Projects of Digitization and Linked Data*, în *Linguistic Linked Open Data. 12th EUROLAN 2015 Summer School and RUMOUR 2015 Workshop, Sibiu, Romania, July 13–25, 2015, Revised Selected Papers*, Springer International Publishing, Switzerland, 2015, p. 110–123 (varianta electronică: http://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-32942-0_8).

♦ Ana-Maria Prisacaru (în colaborare), *Micul dicționar toponimic al Moldovei, structural și etimologic – o nouă abordare lexicografică*, în *Name and Naming. Proceedings of the third International Conference on Onomastics (Baia Mare, 1–3 septembrie 2015)*, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2015, p. 457–467.

♦ Ioana Repciuc, *A redeveni ceea ce suntem. Folclorul în educația școlară*, în „Mozaicul”, serie nouă, anul XIX, nr. 1 (207), 2016, p. 3; *Lecția americană de folclor*, *ibidem*, p. 7.

♦ Elena Tamba (în colaborare), *Romanian Dictionaries. Projects of Digitization and Linked Data*, în *Linguistic Linked Open Data. 12th EUROLAN 2015 Summer School and RUMOUR 2015 Workshop, Sibiu, Romania, July 13–25, 2015, Revised Selected Papers*, Springer International Publishing, Switzerland, 2015, p. 110–123 (varianta electronică: http://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-32942-0_8).

CĂRȚI

- ♦ Alexandr Soljenițin, *Dulceața de caise*, traducere din limba rusă și note de **Cecilia Maticiuc**, București, Editura Univers, 2015, 352 p., ISBN 978-606-771-038-0.

LANSĂRI DE CARTE

- ♦ Pe data de 12 martie 2016, în cadrul Târgului de carte LIBREX (Iași), a avut loc lansarea volumului Cristina Florescu (coord.), Laura Manea, Elena Tamba, Alina Pricop, Cristina Cărăbuș, Florin-Teodor Olariu, Maria Iliescu, Rodica Zafiu, Nistor Bardu, Mariana Neț, Liviu Apostol, *Terminologia românească meteorologică (științific vs popular) a stărilor atmosferice. Studiu lingvistic*, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2015. Volumul a fost prezentat de prof.dr. Stelian Dumistrăcel, conf.dr. Bogdan Crețu, conf.dr. Ioan Milică și CS I dr.Cristina Florescu.

COMUNICĂRI ȘTIINȚIFICE

- ♦ Adina Ciubotariu, *Aspecte ale imaginii lui Alexandru Ioan Cuza în mentalul popular*, la Simpozionul „Domnia lui Alexandru Ioan Cuza (1859–1866) – etapă fondatoare a statului modern”, organizat de Complexul Muzeal Național „Moldova”, Muzeul de Istorie a Moldovei – Muzeul Unirii (Iași, 23 ianuarie 2016); *Posibile rădăcini culturale comune: sărbătoarea Sfântului Valentin și Dragobetele*, în cadrul conferinței „Dragobetele, Sărbătoarea iubirii în concepția poporului român”, organizată de Liga Studenților de la Filosofie, Iași (Iași, 23 februarie 2016); *Date despre originea, răspândirea și funcția mărtișorului*, la vernisajul expoziției „Perenul mărtișor – tradiție și simbol”, organizată de Complexul Muzeal Național „Moldova”, Muzeul de Istorie a Moldovei – Muzeul Unirii, Iași (Iași, 1 martie 2016).
- ♦ Doris Mironescu, *Moș Nichifor coțcariul, erou național*, la Simpozionul „Din curtea lui Nică, în marea curte a lumii”, organizat de Biblioteca Județeană „Gh. Asachi” (Iași, 18 martie 2016).
- ♦ Ioana Repciuc, *Romanian Ethnology from National Imperatives to Western Assessments*, conferință prezentată în cadrul Institutului de Etnologie și Antropologie Culturală al Universității Jagellone din Cracovia, Polonia (Cracovia, 26 ianuarie 2016).

DIN ARHIVA DGLR

În Arhiva *Dicționarului general al literaturii române*, alcătuită și îngrijită de colectivul Departamentului de istorie literară din cadrul Institutului „A. Philippide”, se află două scrisori provenite de la prozatorul Paul Ionescu-Daniel, care au fost trimise cercetătorului Leon Volovici la datele de 24.IX.1979, respectiv 04.IX.1980. Scriitorul, cunoscut în lumea literară sub semnătura „Paul Daniel”, se naște la 15 februarie 1910 în București, în familia unui mic funcționar (Ioan Ionescu) și a unei casnice (Elisabeta Georgescu), și își petrece copilăria în mahalalele Popa Nan, Delea Nouă și Lucaci, care vor constitui sursele sale de inspirație ulterioare. Debutează în 1929 la ziarul „Bilete de papagal” cu proză scurtă, umoristică. Între 1935 și 1943, frecventează cenaclul „Sburătorul”, unde citește majoritatea schițelor și nuvelor sale, care vor fi publicate ulterior în reviste sau în volume. Este un foarte activ om de presă, ocupând funcții în conducerea a peste douăzeci de ziare și reviste. Din 1968 se pensionează medical. Este cumnatul lui B. Fundoianu, ale cărui volume de scrieri le va îngriji. Reproducem mai jos textele celor două scrisori (cu scuzele de rigoare pentru revelarea unui fragment biografic dureros pentru autor), misive care au fost însoțite de chestionarele completate la solicitarea colectivului *Dicționarului*, reprezentat de cercetătorul Leon Volovici.

București, 24.IX.1979

Stimate Domnule Volovici,

După plecarea Dumneavoastră am observat că, în chestionarul pe care vi l-am dat, am amintit numai de revistele la care am colaborat, nu însă și de ziare.

Deși știi foarte bine că în *Dicționar* spațiul este extrem de limitat, țin, cu titlul de informație, să vă spun că am ocupat diferite funcții între anii 1929–1970 (de la secretar de redacție la redactor-șef), la ziarele „Epoca”, „Dimineața”, „Adevărul”, „Jurnalul de dimineață”, „Agerpres” (cotidian economic), „Timpul”, „Argus”, „Glasul Armatei” etc. etc.

Cum ați ajuns acasă? Am căutat la toate librăriile cartea lui Ion Pop, *Ore franceze*, și n-am mai găsit-o. Până la urmă sper s-o găsesc.

Cu cele mai calde urări de bine și de sănătate,
Paul Daniel

București, 04.II.1980

Stimate Domnule Volovici,

Vă trimit odată cu aceste rânduri răspunsul la chestionar, așa cum v-am promis. Sper, sper că este destul de complet. Nu mi-a fost prea ușor să păstrez toate datele.

În privința studiilor, v-aș ruga, dacă se poate, ca în Dicționar să nu apară date prea precise. Nu mă avantajează. Tatăl meu, întorcându-se grav bolnav din războiul din 1916–1918, a murit după puțin timp acasă, lăsându-ne într-o situație materială disperată. Aveam opt ani. A fost nevoie să ne luptăm cu greutatea multă vreme ca să ieșim la liman. Am trecut prin mai multe școli, dar nici una n-am terminat-o. De aceea v-aș propune o formulă mai generală. Bunăoară „studii secundare la București”, sau să nu le amintiți pur și simplu.

Originalul la răspunsul la chestionar nu l-am expediat încă la Institut, nu am încă fotografie. Cum ați ajuns la Iași? V-aș fi recunoscător dacă ați avea amabilitatea să-mi confirmați printr-o c.p. primirea manuscrisului.

Cu multe mulțumiri și cele mai calde sentimente,
Paul Daniel

P.S. Sper să mai am știri din partea Dv. până la plecare [= emigrarea în Israel, *n.n.*].

Scurte referințe critice:

„Cred că autorul reușește mai bine în bucățile fără înlănțuire dramatică. *Eroare judiciară*, de exemplu, este o schiță umoristică desăvârșită” (Al. Philippide, „Viața românească”, iunie 1939).

„Mediul de inspirație al dlui Paul Daniel este mahalaua plină de pitoresc – acest etern pivot al superficialității «simpatice» – având oarecare afinități și cu materialul lui Cehov, deși privit prin alt chenar. Humorul, așadar, naște la d-sa dintr-o cunoaștere acestui specific periferic, pe care-l depășește prin inteligență sau intuiție artistică” (Dan Petrașincu, „România literară”, februarie 1939).

„*Borsalino-veritabil* readuce în atenția noastră un scriitor care stăpânește rigorile genului scurt” (Traian Stoica, „Flacăra”, aprilie 1969).

VARIA

♦ CS I dr. Gabriela Haja a făcut parte din comisia de referenți pentru susținerea tezei de doctorat *Dramaturgia românească post-decembristă. Autori, texte, spectacole*, elaborată de Laura Bilic, sub conducerea științifică a doamnei prof. univ. dr. Anca-Maria Rusu, la Universitatea de Arte „George Enescu”, Facultatea de Teatru, Iași, 8 mai 2015 (neraportat anterior).

- ◆ CS I dr. Gabriela Haja a făcut parte din comisia de referenți pentru susținerea tezei de doctorat *Teatrul Național din Iași în anii de tranziție 1945–1948. Directori și directorate*, elaborată de Ioana Bujoreanu, sub conducerea științifică a doamnei prof. univ. dr. Sorina Bălănescu, la Universitatea de Arte „George Enescu”, Facultatea de Teatru, Iași, 11 decembrie 2015 (neraportat anterior).
- ◆ CS III dr. Doris Mironescu a fost consultant de specialitate la Radio Iași cu ocazia Zilei Culturii Naționale (15 ianuarie 2016).
- ◆ În data de 26 ianuarie 2016 a avut loc concursul pentru ocuparea unui post vacant de membru în echipa de cercetare a proiectului PN-II-RU-TE-2014-4-1108 (contract de finanțare nr. 144/01/10/2015), *Practici de traducere a numelor proprii în scrisul românesc premodern (1780–1830)*, pentru care a candidat Dinu Moscal. Din comisia de concurs au făcut parte, de la Institutul de Filologie Română „A. Philippide”, Daniela Butnaru și Vlad Cojocar.
- ◆ Din ianuarie 2016, CS III dr. Ana-Maria Prisacaru se află în concediu de maternitate.
- ◆ CS dr. Alexandru-Laurențiu Cohal a fost invitat de Doctoratul de Cercetare în Digital Humanities al Universității din Torino să susțină două prelegeri având ca subiect *Dialectologia română – ieri și azi*, respectiv *Sociolingvistica, dialectologia și multimedialitatea*. În cadrul acestor prelegeri au fost (re)aduse în atenția publicului universitar piemontez (profesori, studenți, doctoranzi) temele de cercetare fundamentale ale Departamentului de dialectologie și sociolingvistică, respectiv atlasul lingvistic regional (NALR-*Moldova și Bucovina*), cu pandantul său sociotextele dialectale, atât la capitolul realizări capitalizate, cât și la acela al provocărilor momentului (1 și 2 martie 2016).
- ◆ Prof.dr. Eugen Munteanu a fost președintele comisiei pentru obținerea abilitării pentru conf. univ. dr. Rodica Frențiu, Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (martie 2016).
- ◆ CS I dr. Elena Tamba pregătește lunar prezentarea activității Institutului în vederea publicării în Buletinul Informativ al Academiei Române.
- ◆ CS I dr. Gabriela Haja a participat la întâlnirile periodice ale cercului NLP organizate de Facultatea de Informatică a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.
- ◆ CS I dr. Elena Tamba este membru în comisia tutorială pentru stagiul doctoral al drd. Andrei Scutelnicu, la Facultatea de Informatică, de la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.
- ◆ Mai mulți cercetători s-au ocupat în această perioadă de organizarea manifestărilor științifice ale Institutului, dedicate celebrării a 150 de ani de existență a Academiei Române: Masa rotundă „Valorificarea culturii tradiționale din Moldova sub patronajul Academiei Române”, 10 martie 2016, Academia Română – Filiala Iași, eveniment organizat în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide”; Masa rotundă „Istoria literară la Iași sub auspiciile Academiei Române”, 11 martie 2016, Academia Română – Filiala Iași, eveniment organizat în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide”; Simpozionul aniversar „Limba română scrisă și vorbită, în

contextul noilor tehnologii informatice. Realizări și perspective”, 24 martie 2016, Academia Română – Filiala Iași, organizat în colaborare cu Institutul de Informatică Teoretică; Simpozionul „Repere în filologia academică ieșeană”, 25 martie 2016, Academia Română – Filiala Iași, organizat în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide”.

♦ În anul 2016, cercetătorii de la Institutul de Filologie Română „A. Philippide” se ocupă de organizarea următoarelor manifestări științifice cu caracter național și internațional: Workshop-ul „Lexicografia academică românească – provocările informatizării”, ediția a V-a, 12–13 mai 2016; Al III-lea Simpozion național de toponimie cu tema „Toponimia între istorie, geografie și lingvistică”, 26 mai 2015; Seminarul de lexicologie, 2 iunie 2016; Simpozionul național „Memorialistica românească: între documentul istoric și obiectul estetic”, ediția a doua, Iași, 9–10 iunie 2016; Workshop-ul de etnologie, ediția a II-a, „Atelier etno-didactic: Cum și de ce poate fi predat folclorul”, 23–24 iunie 2016; Simpozionul internațional „Valențe europene ale românisticii actuale”, 21–23 septembrie 2016 (a XV-a ediție a simpozionului anual al Institutului); Simpozionul internațional „Explorări în tradiția biblică românească și europeană” (în parteneriat cu UAIC) – octombrie 2016.

Redacția:

**Luminița Botoșineanu, Ofelia Ichim,
Florin-Teodor Olariu, Elena Tamba**

Responsabil de număr: Luminița BOTOȘINEANU

**INSTITUTUL DE FILOLOGIE ROMÂNĂ „A. PHILIPPIDE” • STRADA
CODRESCU, NR. 2 • IAȘI • 700478 • TEL./FAX: 004.0332/106508**

E-MAIL: secretariat@philippide.ro

WEB: <http://www.philippide.ro/>

ISSN 1582-5019